

Sociální bezpečí na VŠB-TUO

18.6.2023 - Lucie Bestová | Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Pro někoho je to možnost svobodně vyjádřit svůj názor, pro jiného moci se spolehnout na kolegy a kolegyně, pro dalšího mít stejné příležitosti bez ohledu na zdravotní nebo sociální handicap.

Podle jednoho z výstupů Centrálního rozvojového projektu Sociální bezpečí na českých vysokých školách v kontextu akademické etiky lze sociální bezpečí definovat jako „ideální stav prostředí, ve kterém je chování a jednání všech přítomných přirozeně vedeno principy kolegiality, integrity, rovnosti, respektu, otevřenosti a pozornosti k ostatním a kde jakákoliv forma nežádoucího chování, zastrahování, agrese, šikany nebo diskriminace je považována za nepřijatelnou, a to bez ohledu na to, zda se jedná o studentky a studenty nebo zaměstnankyně a zaměstnance“ 1.

Univerzita se pro své zaměstnankyně a zaměstnance a studenty a studentky aktivně snaží budovat pocit „sociálního bezpečí“. V roce 2022 se zapojila do Centrálního rozvojového projektu Sociální bezpečí na českých vysokých školách v kontextu akademické etiky, v letošním roce je jedním z partnerů pokračujícího projektu Prevence neetického jednání na akademické půdě a podpora kompetencí v péči o oběti. Cílem obou projektů je propojení českých univerzit a sdílení dobré praxe v problematice týkající se akademické etiky, zejména s ohledem na plagiátorství, ale také oblasti nevhodného chování, ať už ve formě šikany, nebo sexuálního obtěžování. Dobrou zprávou je, že na základě výstupů interního auditu na téma sociální bezpečí jsme se v této oblasti již posunuli dopředu, procesně je spousta věcí nastavených, ale vždy záleží hlavně na lidech, zda daná pravidla budou akceptovat a respektovat. Problematice diskriminace, nevhodného chování, a zvláště sexuálního obtěžování je věnována část sekce Rovné příležitosti na webu univerzity. Hlavními aktivitami v uvedených oblastech je prevence těchto negativních jevů, plánuje se školení k problematice sexuálního obtěžování. Zaměstnanci a zaměstnankyně i studentky a studenti zde naleznou nejen informace o tom, jak předcházet sexuálnímu obtěžování, ale co dělat, když se se sexuálním obtěžováním nebo jiným nevhodným chováním setkají. Při podezření na tyto jevy mají možnost podávat podněty jak Etické komisi, tak ombudsmance, případně postupovat v souladu se směnicí Vyřizování stížností, podnětů, oznámení a petic, ostatních stížností.

VŠB-TUO se obecně hlásí k principům rovného zacházení, zákazu diskriminace a vyrovnávání příležitostí. Všichni zaměstnanci, zaměstnankyně, studenti, studentky a ostatní osoby, které mají vztah k univerzitě nebo s ní spolupracují, mají stejné příležitosti bez ohledu na pohlaví, věk, etnicitu, náboženství či zdravotní stav. Koncept rovných příležitostí ukazuje, že bychom měli posuzovat především individuální vlastnosti a schopnosti člověka a nesoudit na základě očekávání, která máme k různým skupinám lidí. Nejčastěji se setkáváme s problematikou rovných příležitostí mužů a žen.

V této souvislosti je potřeba připomenout, že univerzita již rok realizuje aktivity Plánu genderové rovnosti (Gender Equality Plan – GEP), který se týká těchto prioritních oblastí.

- Organizační kultura
- Genderová vyváženost ve vedení a rozhodování
- Genderová rovnost při náboru a kariérním postupu
- Sladování pracovního a rodinného/osobního života
- Opatření proti genderově podmíněnému násilí, včetně sexuálního obtěžování

GEP je dostupný na webu univerzity v české i anglické verzi, každá prioritní oblast vždy obsahuje

následující strukturu s obsahem těchto informací: PROČ je daná priorita důležitá? CO vše již v této oblasti VŠB-TUO realizuje? Plány aktivit, které jsou již v rámci dané prioritní oblasti realizovány (podpora a rozvoj stávajících opatření) a Plán nových opatření a aktivit. Snahou všech, kteří se na realizaci dílčích aktivit podílejí, je nejen zformalizovat a nastavit procesy týkající se dané problematiky, ale zejména v co největší míře implementovat principy genderové rovnosti do každodenních aktivit univerzity, ať už se jedná o výuku, vědeckovýzkumnou nebo administrativní činnost.

V neposlední řadě musíme zmínit, že se naše univerzita již téměř dva roky pyšní oceněním **HR Award**. Toto ocenění, plným názvem „HR Excellence in Research Award“ uděluje Evropská komise za excelenci v péči o lidské zdroje ve vědeckém prostředí. Jednou z podmínek získání tohoto ocenění bylo, aby se univerzita otevřeně přihlásila k principům **Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování při přijímání výzkumných pracovníků**. Následně byla zpracována GAP analýza (analýza dílčích procesů ve stanovených oblastech), analýza principů **OTM-R politiky** a na základě těchto dokumentů byl vytvořen Akční plán. Plnění aktivit Akčního plánu je kontrolováno ze strany Evropské komise dle předem stanoveného harmonogramu. V červnu letošního roku nás čeká první interní hodnocení.

Za dobu realizace akčního plánu se nám podařilo splnit mnoho aktivit, mimo jiné byl aktualizován Etický kodex a Jednací řád Etické komise nebo vytvořen e-learningový kurz školení BOZP. V rámci péče o lidské zdroje byly vytvořeny jednotné šablony inzerátů, volné pozice jsou nyní zveřejňovány v jednotném stylu a uchazečům jsou transparentně poskytovány všechny důležité informace. Pro nové zaměstnance byl nastaven adaptační proces a vytvořen Průvodce zaměstnance v české a anglické verzi. Tento online pomocník slouží kromě nováčků i všem stávajícím zaměstnancům a zaměstnankyním a srozumitelnou formou je podle tematicky rozdělených oblastí seznamuje s procesy na univerzitě, jejími pravidly, ale i orientací v areálech a dalšími praktickými informacemi. Velkou změnou pro všechny zaměstnance a zaměstnankyně bylo zavedení nového elektronického systému pravidelného hodnocení zaměstnanců, kdy zejména vedoucí získali sofistikovanější nástroj k řízení lidí na svých útvarech, ale i sami zaměstnanci a zaměstnankyně mají možnost provést své sebehodnocení a podílet se na nastavování cílů svého osobního rozvoje.

V další etapě realizace Akčního plánu nás čeká aktualizace Kariérního řádu, Vnitřního mzdového předpisu, ale také oblast akademické etiky, kam mimo jiné spadá problematika plagiátorství nebo ochrany duševního vlastnictví.

1 Zdroj: Universiteiten van Nederland (2019). Statement sociale veiligheid binnen onze universiteiten: voor een veilige, open en respectvolle sector.

<https://www.vsb.cz/magazin/cs/detail-novinky?reportId=45571>